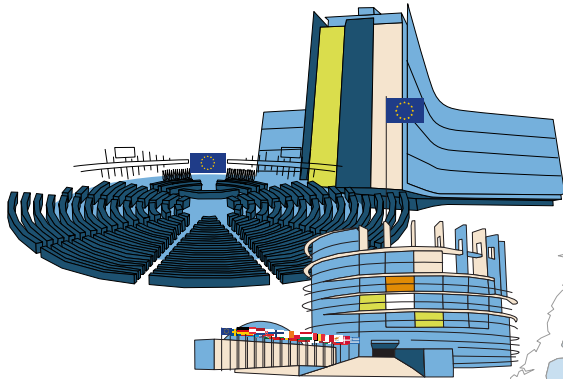

EU

PÅ 10 MINUTER

Det här är EU

Sverige är en av 27 medlemmar i Europeiska unionen (EU). Sverige gick med i EU den 1 januari 1995. Medlemskapet innebär att Sverige samarbetar med de andra EU-länderna i många ekonomiska och politiska frågor.

Tillsammans beslutar medlemsländerna om EU-lagar som gäller i alla EU-länder. Innan de fattar beslut har de diskuterat och förhandlat med varandra. Både riksdagen och regeringen deltar i denna process – liksom Europaparlamentet, med sina ledamöter som är valda i alla EU-länder. I Sverige är det regeringen, riksdagen och myndigheter som ser till att EU-lagarna införs.

Som medborgare i Sverige kan du påverka EU-samarbetet genom de ledamöter du väljer till riksdagen och till Europaparlamentet – eller genom att bilda opinion på andra sätt. EU-medlemskapet innebär också att du har rätt att resa, arbeta och studera i ett annat medlemsland utan krav på arbets- eller uppehållstillstånd. Val till Europaparlamentet sker vart femte år.

Finland

Estland

Lettland

Litauen

Sverige

Danmark

Irland

Nederländerna

Polen

Belgien

Tyskland

Luxemburg

Tjeckien

Slovakien

Österrike

Slovenien

Ungern

Rumänien

Frankrike

Spanien

Portugal

Italien

Kroatien

Bulgarien

Grekland

Malta

Cypern

Det här gör EU

Sverige och de andra EU-länderna samarbetar i ekonomiska och politiska frågor där de anser att de tillsammans kan nå bättre resultat än de skulle göra på egen hand. Ekonomisk tillväxt, hög sysselsättning och hållbar utveckling på EU:s så kallade inre marknad är några av målen för samarbetet. Att främja fred och bekämpa diskriminering är andra. Grunden till EU är att medlemmarna vill samarbeta och fatta gemensamma beslut.

De grundläggande reglerna för EU-samarbetet finns nedskrivna i avtal, så kallade fördrag. I fördragen beskrivs vad EU får besluta om och hur det ska gå till. Fördragen kan jämföras med grundlagar i ett land. Alla medlemsländer har godkänt fördragen och ska följa dem.

Det här gör inte EU

EU-länderna ansvarar själva för en hel del frågor. Några exempel är inkomstskatter, pensioner, barnbidrag, sjukvård och skola.

EU-LÄNDERNA SAMARBETAR

TILL EXEMPEL OM

FORSKNING

MILJÖFRÅGOR

HANDEL

BROTTSBEKÄMPNING

ENERGI

REGIONAL UTVECKLING

JORDBRUKSSTÖD

FLYKTINGPOLITIK

Så fungerar EU

I EU finns sju institutioner som ansvarar för att samarbetet mellan EU:s medlemsländer ska fungera. Institutionerna har olika roller och uppgifter.

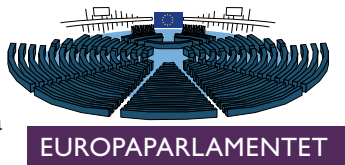
EU-kommissionen föreslår nya EU-lagar och kontrollerar att medlemsländerna inför lagarna. EU-kommissionen består av en kommissionär från varje medlemsland och representerar hela EU. Varje kommissionär ansvarar för olika områden.

Ministerrådet beslutar om nya EU-lagar, vanligen tillsammans med Europaparlamentet. Den svenska regeringen och alla andra regeringar i EU-länderna deltar med en minister var i EU:s ministerråd.

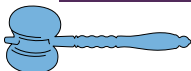
Europaparlamentet beslutar om nya EU-lagar, vanligen tillsammans med ministerrådet. Till Europaparlamentet är det direkta val. Det är medborgarna i de olika medlemsländerna som vart femte år röstar fram vilka ledamöter som ska sitta i Europaparlamentet.

EUROPEISKA RÅDET

EU-DOMSTOLEN

EUROPEISKA

REVISIONSRÄTTEN

EUROPEISKA

Europeiska rådet slår fast riktlinjer för EU-samarbetet på längre sikt. I Europeiska rådet möts medlemsländernas stats- eller regeringschefer. Från Sverige deltar statsministern.

EU-domstolen dömer i tvister mellan EU:s institutioner och medlemsländerna. Domstolen tolkar också EU:s lagar.

Europeiska revisionsrätten kontrollerar att EU:s pengar används och redovisas på rätt sätt.

Europeiska centralbanken sköter penningpolitiken för de länder som har infört euron och stödjer också EU:s allmänna ekonomiska politik.

EU-kommissionen – ser till hela EU:s bästa

EU-kommissionen kallas ibland för EU:s motor. Det är kommissionen som föreslår nya EU-lagar och kontrollerar att medlemsländerna följer gällande lagar. Dessutom ska den se till att fri konkurrens råder inom EU, hantera unionens inkomster och utgifter samt föra EU:s talan i olika typer av förhandlingar.

I EU-kommissionen sitter 27 kommissionärer, en från varje EU-land. Kommissionärerna företräder inte sina egna länder utan ska se till hela EU:s bästa. Varje kommissionär har ansvar för ett eller flera politikområden, som till exempel handel, energi eller jordbruk.

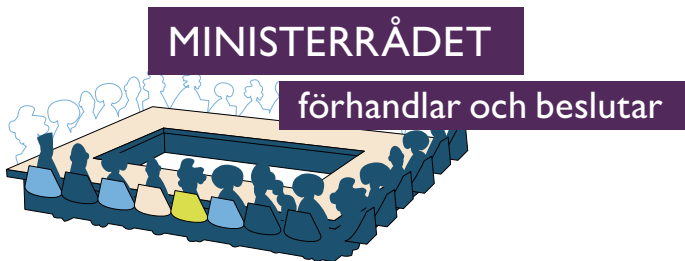
En ny EU-kommission utses vart femte år, efter varje val till Europa-parlamentet. När en ny EU-kommission utses ska varje medlemsland föreslå vem som ska vara kommissionär för landet. I Sverige är det regeringen som föreslår vem som ska vara svensk EU-kommissionär.

Ministerrådet – består av ministrar från EU-ländernas regeringar

Ministerrådet beslutar om nya EU-lagar tillsammans med Europaparlamentet. Rådet består av ministrar från medlemsländernas regeringar. Vilken minister som deltar i ett rådsmöte beror på vilken fråga som ska diskuteras. Det finns tio så kallade rådskonstellationer, till exempel miljörådet, konkurrensrådet och rådet för ekonomiska och finansiella frågor.

Det är regeringen som representerar Sverige i ministerrådet. Men inför att en fråga ska tas upp i ministerrådet måste regeringen stämma av den genom att samråda med riksdagens EU-nämnd. EU-nämnden består av riksdagsledamöter från alla partier i riksdagen.

Varje EU-land är ordförande i ministerrådet under ett halvår i taget. Ordförandelandet förbereder och leder ministerrådets möten, utom de möten som hålls i rådet för utrikes frågor som leds av EU:s så kallade höga representant. Sveriges tredje ordförandeskap hölls våren 2023.

Europaparlamentet – den enda folkvalda institutionen

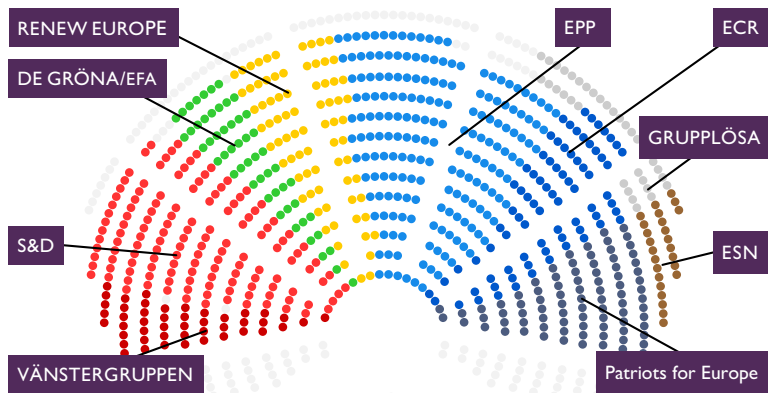
Europaparlamentet beslutar om nya EU-lagar och EU:s budget tillsammans med ministerrådet. Parlamentet godkänner också EU-kommissionen och kontrollerar att kommissionen sköter sitt arbete.

I 2024 års val till Europaparlamentet är antalet platser 720, jämfört med 705 vid valet 2019. Sverige har 21 ledamöter. Arbetet i parlamentet leds av en talman och precis som i riksdagen arbetar ledamöterna i utskott som har ansvar för olika ämnesområden. Om ett lagförslag från EU-kommissionen handlar om miljö är det miljöutskottet som tar fram underlag till beslut.

Ledamöterna i Europaparlamentet samarbetar i partigrupper efter sin politiska tillhörighet. Ledamöter från olika partier i Sverige kan ingå i samma partigrupp i Europaparlamentet.

Europaparlamentet är den enda EU-institution som utses genom direkta och allmänna val av medlemsländernas medborgare. Det är val till Europaparlamentet, EU-val, vart femte år. Då kan alla som har rösträtt vara med och påverka vilka politiska partier och ledamöter som ska sitta i parlamentet.

De politiska grupperna i Europaparlamentet

Vänstergruppen: Även kallad GUE/NGL

S&D: Progressiva förb. av socialdemokrater i EP

De Gröna/EFA: De gröna/Europeiska fria alliansen

Renew Europe: Renew Europe (Förnya Europa)

EPP: Europeiska folkpartiet

ECR: Europeiska konservativa och reformister

ESN: Gruppen Europa av suveräna nationer

Patriots for Europe Group: Patriotier för Europa

Europaparlamentets ledamöter går samman i partigrupper utifrån politisk tillhörighet, inte efter vilket land de kommer ifrån. I varje politisk grupp finns ledamöter från olika länder och olika nationella partier.

För mer information om aktuella partigrupper och antal svenska ledamöter i respektive grupp, se www.riksdagen.se/eu/, klicka dig fram till EU:s institutioner och Europaparlamentet.

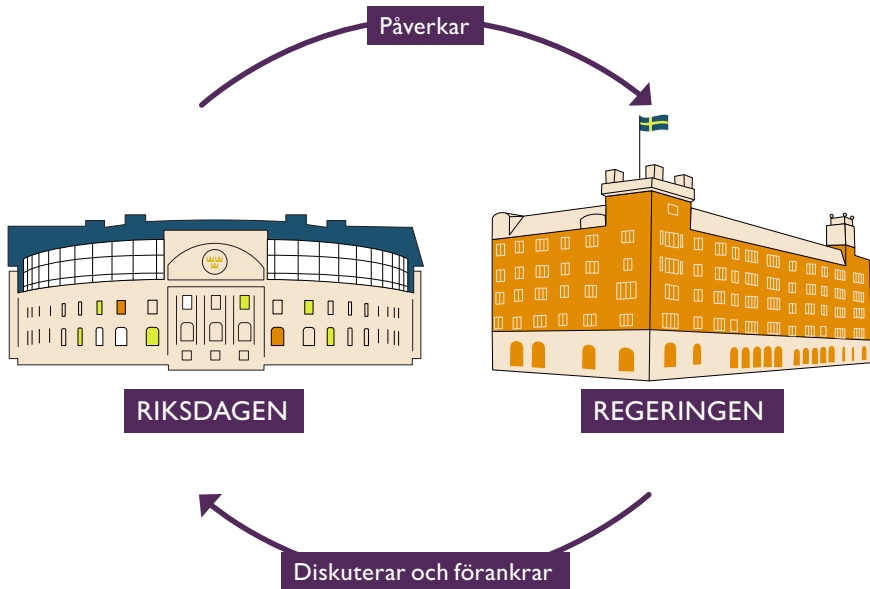
Så påverkar riksdagen EU-arbetet

En av riksdagens viktigaste uppgifter är att besluta om nya lagar. Som EU-land har Sverige överlämnat en del av den makten till EU-nivå, men riksdagen har möjlighet att påverka.

Det gör riksdagen genom att påverka regeringen, som för Sveriges talan i EU. Regeringens ministrar kommer regelbundet till riksdagen för att diskutera EU-frågor, till exempel genom överläggningar i utskotten. När ministrarna ska åka till EU:s ministerråd för att fatta beslut om en ny EU-lag måste regeringen först förankra sin ståndpunkt om lagförslaget genom samråd med riksdagens EU-nämnd.

Riksdagen har ytterligare en möjlighet att påverka lagförslag från EU-kommissionen. Den svenska riksdagen och parlamenten i de andra medlemsländerna bedömer nämligen om lagförslagen ska beslutas på EU-nivå eller nationell nivå för att göra mest nytta. Detta kallas subsidiaritetsprövning.

Riksdagen deltar också i ett interparlamentariskt samarbete som bland annat handlar om att delta i och anordna konferenser.

Riksdagen påverkar regeringen, som för Sveriges talan i EU.
När EU:s ministerråd beslutar om nya EU-lagar har regeringen
diskuterat och förankrat sina åsikter i riksdagen.

Från EU-förslag till svensk lag

EU-kommissionen föreslår en ny lag

EU-kommissionens uppgift är att föreslå nya EU-lagar. Det gör kommissionen efter att ha diskuterat och gjort utredningar om vilka nya EU-lagar som behövs.

Regeringen och riksdagen tar ställning

EU-kommissionen skickar sina förslag till alla medlemsländer. I Sverige går de till regeringen och riksdagen. Regeringen informerar riksdagen om sin syn på förslagen och tar emot riksdagens synpunkter. Det är regeringen som för Sveriges talan i ministerrådet.

Om Sverige inte följer en lag

EU-kommissionen kontrollerar att EU-länderna följer EU-lagarna. Om kommissionen anser att Sverige inte följer lagarna kan kommissionen stämma Sverige i EU-domstolen.

Europaparlamentet och ministerrådet beslutar

Europaparlamentets ledamöter och ministrarna i ministerrådet diskuterar förslaget var för sig och kan föreslå ändringar. De beslutar tillsammans om de flesta EU-lagar och måste alltså komma överens för att en lag ska kunna börja gälla.

Sverige genomför lagen

När Europaparlamentet och ministerrådet har beslutat om en ny EU-lag ska den följas av Sverige och

de andra medlemsländerna. Ibland räcker det att regeringen eller myndigheterna anpassar vissa regler, men ibland behöver nationella lagar ändras för att de ska stämma överens med de lagar som har stiftats på EU-nivån. I Sverige behöver då regeringen lämna ett förslag, proposition, till riksdagen som fattar beslut om lagar. Regeringen, myndigheterna och kommunerna ser till att den nya lagen blir verklighet. De svenska domstolarna ser till att lagarna följs.

Så mycket kostar EU

Det kostar pengar att genomföra den verksamhet som EU-länderna har kommit överens om. Verksamheten finansieras genom att medlemsländerna betalar en avgift till EU varje år. Avgiften grundar sig bland annat på landets ekonomiska förutsättningar. Det mesta av pengarna går tillbaka till medlemsländerna som stöd och bidrag.

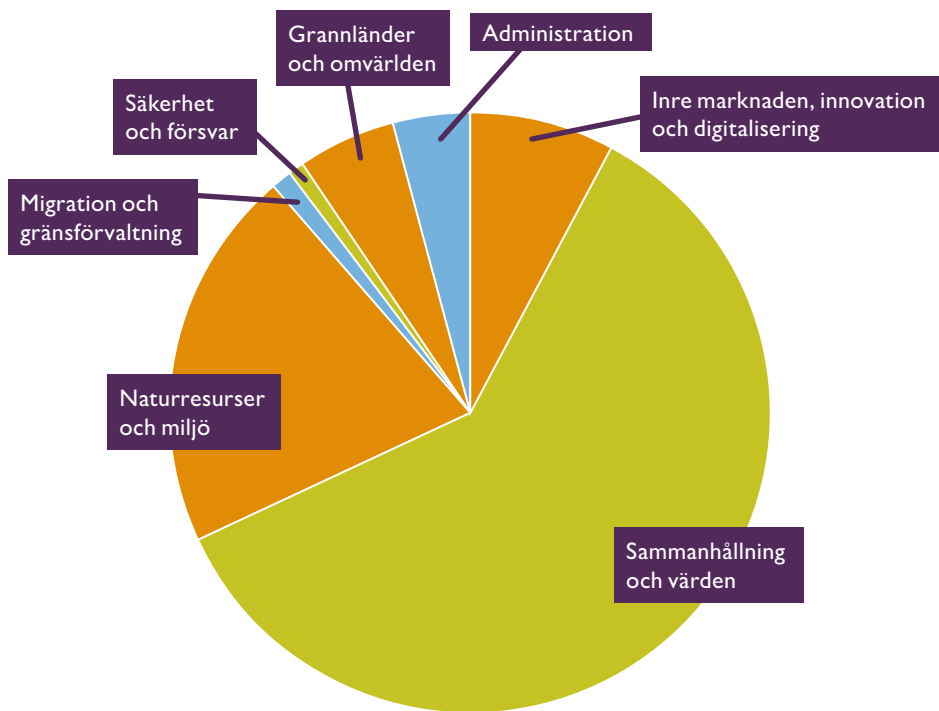
En tanke med EU-samarbetet är att det ska utjämna ekonomiska och sociala skillnader mellan länderna. En stor del av EU:s budget går till forskning, klimatarbete, regional utveckling och jordbruksstöd men också för att ställa om till ett mer miljövänligt och digitalt EU.

En del av pengarna används också för att hantera de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin.

Sveriges EU-avgift och stöd från EU

Åren 2018–2023 betalade Sverige årligen 37–52 miljarder kronor till EU och fick via statsbudgeten tillbaka 12–18 miljarder kronor i EU-stöd.

Utöver de pengarna går EU-stöd också direkt från EU-kommissionen till exempelvis myndigheter, universitet och högskolor i Sverige. EU-avgiften brukar vara ett fåtal procent av de totala statliga utgifterna.

EU:s budget är indelad i sju områden. Mest pengar går till området Sammanhållning och värden. Det innehåller bland annat stöd till regional utveckling och en särskild återhämtningsfond till EU-länderna för att ställa om till ett mer miljövänligt och digitalt samhälle.

Dina rättigheter som EU-medborgare

Du som är medborgare i ett EU-land är också unionsmedborgare i EU, så kallad EU-medborgare. Det ger dig en rad rättigheter.

Du kan till exempel

- rösta fram de politiker som ska sitta i Europaparlamentet
- resa fritt eller arbeta och studera i andra EU-länder
- få hjälp av ett annat EU-lands ambassad när du reser i länder utanför EU
- mejla eller skicka brev till EU:s institutioner på något av EU:s officiella språk, till exempel svenska – och få svar på ditt språk
- ta del av EU:s lagar och dokument på svenska
- klaga hos EU:s ombudsman om du har blivit felbehandlad av en EU-institution.

Vill du veta mer om EU?

Välkommen till Sveriges riksdags webbplats – www.riksdagen.se/eu/ och www.riksdagen.se/riksdagen-och-eu/. Här får du en övergripande bild av hur EU-arbetet fungerar och hur EU och Sverige hänger ihop.

Du kan till exempel läsa om

- EU:s organisation och institutioner, vad EU-medlemskapet innebär och hur det går till för ett land att bli EU-medlem
- hur EU:s lagar stiftas, vad medlemsländerna samarbetar om och vad EU:s budget används till
- riksdagens roll i EU:s beslutsprocess och hur riksdagen arbetar med EU:s lagförslag
- de rättigheter EU-medborgare har och hur man kan påverka EU som privatperson. Här finns också en guide till svenska myndigheter och EU-institutioner som ansvarar för och kan svara på olika EU-frågor.

EU

PÅ 10 MINUTER

Hur hänger Sverige och EU ihop?
Vem är det som fattar besluten i EU
och hur kan jag påverka?

I EU på 10 minuter får du en snabbkoll
på vad det innebär att Sverige är med
i EU och hur EU-samarbetet går till.

SVERIGES
RIKSDAG

---

riksdagen.se
riksdagsinformation@riksdagen.se eller 020-349 000
Sveriges riksdag, 100 12 Stockholm. Telefon: 08-786 40 00